

REFERAT Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer 2010-2013 d. 30-04-2013

Mødedato Tirsdag d. 30. april 2013 kl. 14:00

Mødested Mødeværelse 4

Mødedeltagere Karsten Uno Petersen, A (Fravær)

Indholdsfortegnelse

Grundvandsstrategi 2016 - Region Syddanmarks indsats til grundvandsbeskyttelse 2013-16.....	3
Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013 og høringsvar.....	5
Samtykke til råstofgravning udenfor råstofplanens graveområder: Matr.nr. 4e Leby By, Bregninge, .	7
Samtykke til råstofgravning udenfor råstofplanens graveområder: Matr.nr. 1o Hulkær Mølle, Brøru	9
Orientering om meddelte dispensationer efter jordforureningslovens § 52.....	11
Eventuelt.....	12
Næste møde.....	13
Redegørelse vedr. regionsrådets samtykke til erhvervsmæssig råstofindvinding uden for råstofplane	14

Punkt 1: Grundvandsstrategi 2016 - Region Syddanmarks indsats til grundvandsbeskyttelse 2013-16

13/989

Resumé

Der forelægges rammeplan for udmøntningen af regionens grundvandsstrategi frem til og med 2016. ”Grundvandsstrategi 2016” beskriver, hvordan opgaverne planlægges udført med udgangspunkt i de to målsætninger:

- Grundvandet i de 11 højest prioriterede områder er beskyttet ved udgangen af 2016.
- Den indledende forureningskortlægning skal være afsluttet i 2019.

”Grundvandsstrategi 2016” omfatter alene den del af regionens opgaver, der er grundvandsrettede, har relation til budgettet og som er en forudsætning for at realisere målene. Strategien vil udgøre grundlaget for udarbejdelsen af den lovpligtige årlige arbejdsplan de kommende 3 år, som efter offentlig høring behandles i regionsrådet.

Sagsfremstilling

Region Syddanmarks indsats overfor jordforurening sigter mod at beskytte grundvand og menneskers sundhed mod skadelige effekter af forurenede jord.

Regionsrådet har med revisionen af regionens strategi overfor jordforurening i 2012 besluttet, at indsatsen rettet mod grundvandsbeskyttelse skal have højest prioritet.

Store dele af regionens areal er udpeget som værdifuldt grundvandsområde, og indsatsen overfor de flere tusinde forurenede grunde i disse områder vil ske over år. Derfor er det vigtigt at prioritere indsatsen og beslutte hvilke delmål, der skal forfølges undervejs. ”Grundvandsstrategi 2016” omhandler dette.

Det blev med den reviderede strategi besluttet, at rækkefølgen af den grundvandsrettede indsats overordnet følger rækkefølgen af Naturstyrelsens grundvandskortlægning og fremadrettet konkret rækkefølgen af, hvornår kommunerne får vedtaget indsatsplaner for de kortlagte områder.

Forslag til målsætning

Det foreslås, at regionsrådet beslutter følgende mål for fremdriften af regionens grundvandsrettede indsats i perioden 2013-16 og for færdiggørelse af den indledende forureningskortlægning:

- Grundvandet i de 11 højest prioriterede områder er beskyttet ved udgangen af 2016.
- Den indledende forureningskortlægning skal være afsluttet i 2019.

Rammeplan for udmøntning af indsatsen

”Grundvandsstrategi 2016” beskriver, hvordan opgaverne planlægges udført i perioden 2013-16 med udgangspunkt i de to ovenstående målsætninger. Beskrivelsen omfatter alene den del af regionens opgaver, der er grundvandsrettede, har

relation til budgettet, og som er en forudsætning for at realisere målene.

Grundvandsstrategi 2016 vil udgøre grundlaget for udarbejdelsen af den lovpligtige årlige arbejdsplan de kommende 3 år, som efter offentlig høring behandles i regionsrådet.

Svendborgområdet

Svendborg-området udgør en særlig udfordring. Det skyldes et meget stort antal forurenede og muligt forurenede grunde indenfor grundvandsindsatsområdet, som omfatter en stor del af Svendborg by, samt at der har vist sig betydelig usikkerhed om Naturstyrelsens geologiske kortlægning. Derfor har Miljø og Råstoffer valgt en anden fremgangsmåde for arbejdet, som forventes at skabe et bedre og mere omkostnings-effektivt grundlag for risikovurdering og indsats på de mange grunde. Dette omfattende forarbejde betyder, at Svendborgområdet følger en anden takt end fastlagt i regionens strategirevision 2012.

Grundvandsstrategiens forudsætninger

Vedlagte notat beskriver forudsætningerne for ”Grundvandsstrategi 2016”, samt hvordan indsatsen i medfør af strategien foreslås indpasset i forhold til regionens andre opgaver indenfor miljø og råstoffer. Næste skridt i oprensningen af Kærgård Plantage, der af hensyn til lugtgener og turismen i området samt tekniske hensyn skal finde sted henover vinterhalvåret, forudsættes i den sammenhæng at blive udført henover vinteren 2014-15.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget anbefaler regionsrådet at beslutte følgende mål for regionens jordforureningsindsats:

- Grundvandet i de 11 højest prioriterede områder er beskyttet ved udgangen af 2016.
- Den indledende forureningskortlægning skal være afsluttet i 2019.

At godkende ”Grundvandsstrategi 2016” som rammeplan for den grundvandsrettede indsats i 2013-2016.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Grundvandsstrategi 2016 - Region Syddanmarks indsats til grundvandsbeskyttelse 2013-16

Notat om indpasning af grundvandsstrategien i forhold til regionens øvrige opgaver på miljø- og råstofområdet

Punkt 2: Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013 og høringssvar

12/24385

Resumé

Det årlige forslag til, hvor i regionen der skal startes nye forureningsundersøgelser og oprensninger, har været i offentlig høring i 4 uger.

Ærø, Vejle, Sønderborg, Odense, Haderslev, Esbjerg og Kolding kommuner har indsendt høringssvar, heraf har de tre sidstnævnte kommuner ingen bemærkninger.

Administrationen fremlægger forslag til behandling af de indkomne høringssvar med henblik på vedtagelse af Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013. Der foreslås ingen ændringer eller tilføjelser på baggrund af høringssvarene.

Sagsfremstilling

RUP-udvalget anbefalede på mødet den 13. december 2012 regionsrådsformanden, at forslag til "Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013" blev udsendt i høring i fire uger, jf. delegation givet på regionsrådsmødet den 31. januar 2011. Den offentlige høring er nu afsluttet, og administrationen fremlægger forslag til behandling af de indkomne høringssvar med henblik på vedtagelse af vedlagte "Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013".

Indhold og baggrund

"Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013" omfatter igangsætning af nye aktiviteter for i alt ca. 3,0 mio. kr. Den øvrige del af regionens driftsbudget på jordforureningsområdet går i 2013 til at færdiggøre de mange aktiviteter, der allerede er sat i gang, og til at gennemføre de aktiviteter, der er fastlagt i regionens overordnede strategi og i vedtagne handleplaner samt ved lov.

Prioriteringen af forureningsundersøgelser og oprensninger er udarbejdet på grundlag af de principper, som regionsrådet har vedtaget i jordforureningsstrategien (2008) og strategirevisionen (2012). Den videregående indsats skal primært ske inden for de højest prioriterede grundvands-indsatsområder, men også konkret viden om væsentlige indeklimaproblemer i boliger følges op med en indsats. Kun i særlige tilfælde sættes der ind over for jordforurenninger, der alene udgør en risiko ved kontakt med jorden.

Ved prioriteringen af indsatsen i 2013 er fokus lagt på at afslutte indsatsen over for jordforurenninger i en række områder med værdifuldt grundvand, hvor der gennem flere år er gennemført indsatser for at beskytte grundvandet. Dermed kan de sidste af forureningerne håndteres, og den grundvandsrettede indsats i områderne afsluttes. Fremadrettet vil vandforsyningselskaber og de pågældende kommuner kunne tilrettelægge langsigtede investeringer med større sikkerhed, og generelt vil der kunne opnås en bedre sikring af den samlede vandforsyning i områderne.

Fokuseringen af grundvandsindsatsen i områderne betyder, at regionen udelukkende igangsætter nye undersøgelser der, og at der ikke igangsættes nye oprensninger udover de 13 oprensninger, der er sat i gang og fortsat arbejdes med.

En liste med de prioriterede undersøgelser findes i publikationen ”Nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2013” (vedlagt som bilag), hvor der også er oplysninger om baggrunden for prioriteringen og et kort med lokaliteternes geografiske placering i forhold til Naturstyrelsens grundvandskortlægning.

Hvis der bliver mulighed for at sætte flere undersøgelser eller oprensninger i gang, vil det ske i overensstemmelse med strategien og strategirevisionen, dvs. primært inden for grundvandsindsatsområder, hvor statens grundvandskortlægning er afsluttet og kommunen har vedtaget en indsatsplan.

”Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013” medfører ikke pligter eller rettigheder for grundejerne. Hvis det skønnes nødvendigt, kan regionen gennemføre andre undersøgelser og oprensninger end dem, der fremgår af forslaget, f.eks. kan nyt kendskab til alvorlige forureninger nødvendiggøre en indsats her og nu.

Indkomne høringssvar

Ærø, Vejle, Sønderborg, Odense, Haderslev, Esbjerg og Kolding kommuner har indsendt høringssvar, heraf har de tre sidstnævnte kommuner ingen bemærkninger. Desuden har administrationen besvaret 5 henvendelser om faktuelle spørgsmål i høringsperioden. I det vedlagte notat er administrationens forslag til besvarelse og behandling af høringssvarene. Der foreslås ingen ændringer eller tilføjelser på baggrund af høringssvarene.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget anbefaler regionsrådet, at forslag om ”Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013” og forslag til høringssvar godkendes.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Notat om behandling af høringssvar

Nye forureningsundersøgelser og oprensninger 2013

Punkt 3: Samtykke til råstofgravning udenfor råstofplanens graveområder: Matr.nr. 4e Leby By, Bregninge, Ærø Kommune

13/7712

Resumé

Svendborg Kommune har på vegne af Ærø Kommune fremsendt ansøgning om forlængelse af tilladelse til indvinding af sand, grus og sten med anmodning om regionsrådets samtykke. Det ansøgte ligger uden for graveområderne i ”Råstofplan 2008” for Region Syddanmark, hvor der i særlige tilfælde kan meddeles tilladelse. Tilladelse forudsætter i henhold til råstofplanen samtykke fra regionsrådet.

Det ansøgte er udlagt som graveområde i ”Råstofplan 2012”, der imidlertid ikke er gældende endnu, da der er indkommet klager, og da Natur- og Miljøklagenævnet endnu ikke har truffet afgørelse. Ingen af klagerne over ”Råstofplan 2012” omhandler dette område.

Sagsfremstilling

Svendborg Kommune har modtaget en ansøgning om forlængelse af en gravetilladelse i en eksisterende råstofgrav på matr.nr. 4e Leby By, Bregninge, Ærø Kommune. Råstofgraven ligger uden for graveområde i ”Råstofplan 2008”, og Svendborg Kommune har derfor anmodet om regionsrådets samtykke til råstofgravning.

Svendborg Kommune forventer at forlænge gravetilladelsen på et 2,5 ha stort areal i Leby Grusgrav. Der forventes meddelt en 10-årig forlængelse af tilladelsen til indvinding af sand, grus og sten.

Svendborg Kommune har vurderet indvirkning på naturområder, landskabsbillede, grundvandsforhold, støj og rekreative forhold. Kommunen har sammenfattende vurderet, at indvindingen ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor ikke skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Det er kommunens samlede vurdering, at indvindingen ikke er i strid med andre hensyn eller er til væsentlig gene for naboerne.

Det ansøgte anses for omfattet af retningslinje 4.3.3 i ”Råstofplan 2008”: Der kan meddeles tilladelse til udvidelse eller forlængelse af eksisterende indvindingstilladelser i både graveområder og ved enkeltgrave, hvis det ikke er i strid med andre hensyn eller er til væsentlig gene for nabobebyggelser.

På baggrund af kommunens redegørelse vurderer administrationen at tilladelse ikke vil være i strid med andre hensyn eller til gene for nabobebyggelser. Meddelelse af samtykke vil således være i overensstemmelse med den gældende råstofplan.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget anbefaler regionsrådet at meddele samtykke til det ansøgte.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Kortbilag Leby, Ærø.pdf

Punkt 4: Samtykke til råstofgravning udenfor råstofplanens graveområder: Matr.nr. 1o Hulkær Mølle, Brørup og 1ax Præstkær, Brørup, Vejen Kommune

13/7716

Resumé

Vejen Kommune har fremsendt ansøgning om tilladelse til indvinding af sand, grus og sten med anmodning om regionsrådets samtykke. Det ansøgte ligger uden for graveområderne i "Råstofplan 2008" for Region Syddanmark, hvor der i særlige tilfælde kan meddeles tilladelse. Tilladelse forudsætter i henhold til råstofplanen samtykke fra regionsrådet.

Det ansøgte er udlagt som graveområde i "Råstofplan 2012", der imidlertid ikke er gældende endnu, da der er indkommet klager, og da Natur- og Miljøklagenævnet endnu ikke har truffet afgørelse. Ingen af klagerne over "Råstofplan 2012" omhandler dette område.

Sagsfremstilling

Vejen kommune har modtaget en ansøgning om udvidelse af en eksisterende råstofgrav på matr.nr. 1o Hulkær Mølle, Brørup og 1ax Præstkær, Brørup, Vejen Kommune. Den ønskede udvidelse ligger uden for graveområde i "Råstofplan 2008", og Vejen kommune har derfor anmodet om regionsrådets samtykke til råstofgravning.

Vejen Kommune forventer at meddele gravetilladelse på et 5 ha stort areal, der er i direkte forbindelse med den eksisterende Hulkær Grusgrav. Der forventes meddelt tilladelse til indvinding af 50.000 m³ sand, grus og sten årligt i 10 år.

Vejen Kommune har vurderet indvirkning på naturområder, landskabsbillede, grundvandsforhold, støj og rekreative forhold. Kommunen har sammenfattende vurderet at indvindingen ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet, og at der derfor ikke skal udarbejdes en VVM-redegørelse.

Det er kommunens samlede vurdering, at indvindingen ikke er i strid med andre hensyn eller er til væsentlig gene for naboerne.

Det ansøgte anses for omfattet af retningslinje 4.3.3 i Råstofplan 2008: Der kan meddeles tilladelse til udvidelse eller forlængelse af eksisterende indvindingstilladelser i både graveområder og ved enkeltgrave, hvis det ikke er i strid med andre hensyn eller er til væsentlig gene for nabobebyggelser.

På baggrund af kommunens redegørelse vurderer administrationen, at tilladelse ikke vil være i strid med andre hensyn eller til gene for nabobebyggelser. Meddelelse af samtykke vil således være i overensstemmelse med den gældende råstofplan.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget anbefaler regionsrådet at meddele samtykke til det ansøgte.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Kortbilag Hulkær.pdf

Punkt 5: Orientering om meddelte dispensationer efter jordforureningslovens § 52

11/23213

Resumé

Der er siden seneste orientering på udvalgsrådet 31. marts 2013 givet 1 dispensation vedrørende tilførsel af jord til råstofgrave.

Sagsfremstilling

I henhold til jordforureningslovens § 52 er det forbudt at tilføre jord til råstofgrave. Regionen kan meddele dispensation fra forbuddet, når der ikke er risiko for forurening af vandindvindingsanlæg eller en anvendelig grundvandsressource.

I henhold til beslutning i regionsrådet den 24. oktober 2011 er direktøren for regional udvikling bemyndiget til at administrere bestemmelsen, og Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer skal orienteres om de meddelte dispensationer.

Der er siden seneste orientering på udvalgsrådet 31. marts 2013 givet 1 dispensation:

Vejen Kommune

Der er givet dispensation til modtagelse af ren jord i et område med almindelige drikkevandsinteresser. Området ligger uden for indvindings-oplande til almen vandforsyning, og der er ingen nærliggende private drikkevandsindvindinger.

Dispensationen er givet til Tirslund Grusgrav I/S' nyetablerede råstofgrav på Tirslundvej ved Brørup og gælder til udgangen af 2022, hvor arealet i henhold til råstoffilladelsen skal være efterbehandlet.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Til orientering.

Punkt 6: Eventuelt

13/197

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Der blev orienteret om status på arbejdet med forurening i Kærgaard Plantage og Grindsted.

Punkt 7: Næste møde

13/197

Resumé

Næste møde er mandag den 27. maj 2013 efter regionsrådsmødet i Regionshuset.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Næste møde er mandag den 27. maj 2013 efter regionsrådsmødet i regionshuset.

Punkt 8: Redegørelse vedr. regionsrådets samtykke til erhvervsmæssig råstofindvinding uden for råstofplanens graveområder

13/10384

Resumé

Forretningsudvalget har ønsket en redegørelse om, at der behandles mange ansøgninger om samtykke til råstofgravning udenfor råstofplanens graveområder. Forretningsudvalget har bedt Udvalget for Miljø, Jordforurening og Råstoffer tage en principiel drøftelse af dette, herunder de overordnede planlægningsmæssige rammer for råstofplanen.

Begrænsning af sagsmængden

Antallet af sager hvor Regionsrådet skal meddele samtykke til råstofindvinding uden for graveområder forventes nedbragt med ikrafttrædelsen af ”Råstofplan 2012”. Et senere tillæg til ”Råstofplan 2012” med udlægning af graveområder for gulbrændende ler på Fyn vil ligeledes kunne reducere sagsmængden.

Hovedparten af anmodninger om samtykke forventes på længere sigt at omhandle indvinding af rødbrændende ler til teglværksproduktion. Sagsmængden vil over en årrække kunne reduceres ved at udlægge graveområder for rødbrændende ler med de nedenfor beskrevne ulemper og ressourcemæssige omkostninger. Til gengæld vil kommunerne selvstændigt kunne meddele gravetilladelser.

Alternativt kan administration bemyndiges til at meddele accept i samtykkesager.

Sagsfremstilling

Baggrund

Den regionale råstofplan er kommunalbestyrelsens administrationsgrundlag for afgørelser om råstofindvinding. Derfor må råstofplanen udstikke klare retningslinjer for indvindingen af råstoffer og være konkret i udlæg af arealer hertil.

I råstofplanen er hovedretningslinjen, at råstofgravning skal ske inden for de udlagte graveområder. I særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen dog meddele tilladelse til råstofgravning uden for råstofplanens graveområder. En sådan tilladelse kræver i hvert enkelt tilfælde regionsrådets forudgående accept.

I den gældende råstofplan, [Råstofplan 2008](#), er der i retningslinje 4.3.3, 4.3.4 og 4.3.5 fastsat kriterier for, under hvilke omstændigheder regionen uden udarbejdelse af plantillæg, kan acceptere en tilladelse til råstofgravning uden for de udlagte graveområder. I [Råstofplan 2012](#) er der tilsvarende retningslinjer, men da Råstofplan 2012 er påklaget, er det Råstofplan 2008 der er gældende administrationsgrundlag.

Typer af samtykkesager

Overordnet set modtages anmodning om Regionsrådets accept til to typer af sager:

a) indvinding af sand, grus og sten

b) indvinding af ler

Ad. a)

Indtil nu har anmodninger om samtykke til indvinding af sand, grus og sten primært omhandlet forlængelser og udvidelser af eksisterende, lovlige grave udenfor graveområde. Med ”Råstofplan 2012”s ikrafttræden bliver disse grave udlagt som graveområder. Det kan derfor forventes at antallet af disse sager minimeres.

Sekundært anmodes om gravning af sand, grus og sten på arealer hvor der ikke tidligere er sket råstofgravning. Det drejer sig typisk om at Vejdirektoratet ved vejbyggeri støder på en grusforekomst langs vejen og ønsker at indvinde denne. Denne type af anmodninger forventes fortsat at forekomme en til to gange årligt.

Ad. b)

Indvinding af ler sker primært til teglproduktion. I Region Syddanmark findes der et teglværk ved Gørding nær Esbjerg, to på Fyn og en række teglværker ved Egersund i Sønderborg Kommune.

Der indvindes to typer af ler til teglproduktion:

Gulbrændende ler

Indvindingen af gulbrændende ler kan sidestilles med indvindingen af sand, grus og sten derved at indvindingen foregår samme sted over en længere årrække og ofte med betydelige gravedybder.

I det tidligere Sønderjyllands Amt er der udlagt graveområder for gulbrændende ler. Teglværket ved Gørding anvender ikke gulbrændende ler.

På Fyn er lerressourcerne kortlagt (færdiggjort i 2012). Administrationen har påbegyndt arbejdet med at forberede et plantillæg til "Råstofplan 2012" vedr. gulbrændende ler på Fyn. Det forventes derfor at der kan udlægges egentlige graveområder for gulbrændende ler på Fyn, inden råstofplanen igen skal revideres.

Rødbændende ler:

Rødbændende ler betragtes som en særligt værdifuld ressource – primært fordi det ler, der kan bruges til teglproduktion findes i meget begrænsede geografiske områder og kun i 1-2 meters dybde.

Ved indvinding afgraves den øverste ca. 1 meter ler lige under mulden. Typisk foregår indvinding på få hektar ad gangen. Arealet beslaglægges kun i 1 dyrkningssæson og graveaktiviteterne foregår i en kort periode. Når arealet er efterbehandlet, er det vanskeligt at erkende den tidligere indvinding i landskabet.

Der er en række forhold der taler imod at udlægge egentlige graveområder for rødbændende ler:

- Indvinding af rødbændende ler er et kort, forholdsvis begrænset indgreb med lav miljøpåvirkning og få gener både under og efter indvindingsaktiviteten.

Den administrative byrde der ligger i udlægningen af graveområder, synes ikke at stå mål med miljøpåvirkningen. Planlægningen for de konkrete områder vil ofte være længere end indvindingsperioden.

- Især i Aabenraa og Sønderborg kommuner er der vidtstrakte lerforekomster, hvorfor det i givet fald vil være relevant at udlægge meget store arealer som graveområder. Udlæg af graveområder til forsyning af teglværkerne ved Egersund vil kræve omfattende råstofkortlægning og strategiske miljøvurderinger af meget store arealer. Hvis der udlægges et mindre antal graveområder må det forventes at drive prisen på råvaren ler i vejret, da det vil mindske konkurrencen på markedet væsentligt.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Udvalget for miljø, jordforurening og råstoffer den 30-04-2013

Til orientering.

Sagen forelægges regionsrådet til orientering.